

כי התניא דלא קפדינן בכי האי גוונא :

דתניא: אחת לי שמותר לשפוך, אם עשו עוקה, ואחת לי אם שמו בחצר גיסטרא [חצי כלי חרס] שמחזקת סאתים, או בריכה [חרץ רחב], ועריכה ספינה [סירה] קטנה.

ואף על פי שנתמלאו — אחד מכל הנזכרים — מים מערב שבת — שופכין לתוכן מים בשבת.

כיון שמדאורייתא ליכא איסורא כי אם בשופך בהדיא לרשות הרבים, רק שתקנו חכמים עוקה זכר לשבת שלא ישכח וישליכם להדיא לרשות הרבים.⁽⁶⁸⁾

אלא אי איתמר הכי איתמר:

אמר רבא:

לא שנו דאותן שאין להם עוקה סמוכה לעלייתם אסורין לשפוך, אלא כשלא עירבו בני העליות את החצר שבה העוקה.

אבל עירבו — מותרין.

ומפרשין לה: וכי לא עירבו — מאי טעמא לא שרי להו לשפוך?

אמר רב אשי: כיון שאין העוקה סמוכה

לעלייתן, אסורין משום גזירה, דילמא ירצו לשפוך מימיהם לתוך העוקה הרחוקה מהם, ואתי לאפוקי ממאני דבתים — שיבואו להוצים מכלי הבתים שהשופכין בהן — להתם [לעוקה, כדי לשפוך בתוכה].

וכיון שהיא בחצר שאינה מעורבת, נמצאו מטלטלין מביתם, לחצר שלא עירבה.

אבל אותן שהעוקה סמוכה לעלייתן, שופכין מימיהם בעליה, והן יורדין מאליהן לעוקה הסמוכה לה.⁽⁶⁹⁾

הדרן עלך כיצד משתתפין

פרק כל גגות

מתניתין:

כל גגות בתי העיר — רשות אחת הן ביחס לטלטול בשבת, על אף שהבתים הם רשויות חלוקות, שאין מטלטלים ביניהם אם לא עירבו יחד.

והיינו: מותר לטלטל מגג הבית של אדם זה לגג הבית של אדם אחר, כלים ששבתו בגג מבעוד יום.

ולא אסרו חכמים לטלטל מגג של אדם זה

דמכל מקום, זכור הוא על ידי עשיית הגומא ולא גזרו ביה [משנה ברורה].

69. תוספות. וביארו עוד דאין בכך איסור טלטול מבית לעוקה שבחצר שלא עירבה, אף שמכחו הן באין לשם. דלא אסרו טלטול על ידי "כחו" מבית לחצר שלא עירבה.

68. וכיון דאיכא הכירא על ידי עשיית הגומא, שרי [משנה ברורה].

וכיון דשרינן אפילו בנתמלא מים מערב שבת, מהאי טעמא יהא מותר נמי לשפוך כל מה שירצה, אף שהגומא מחזקת רק סאתים, ובודאי יצאו הנותרים לחוץ, וניחא ליה בזה כדי שלא יתטנף חצרו.

לגג של אדם אחר, על אף היותם גגות של רשויות חלוקות, היות שאין תשמיש הגג תדיר ומיוחד כתשמיש של דירה.

ולכן, אין נחשבים הגגות של הבעלים השונים כ"חילוק רשויות", אלא כל הגגות נחשבים לרשות אחת לטלטול.

וכל שכן שמותר לטלטל מחצר לחצר כלים שהיו בחצר מבעוד יום. וכן מקרפף לקרפף [מקום המיוחד לאוצר של עצים].

כיון שאין תשמיש החצר או הקרפף כתשמיש הבית, שהוא תדיר ומיוחד לדירה.

והמשנה לא נקטה את ההיתר לטלטל מחצר לחצר ומקרפף לקרפף אלא נקטה את דין הגגות, כדי להשמיענו שאפילו גגות העיר רשות אחת הן. לפי שהיה מקום לאסור לטלטל מגג לגג, כי היות והדירון של הבתים חלוקין למטה, כך הם חלוקין בגגותיהם למעלה.

ולכן מחדשת המשנה, שמותר לטלטל אפילו מגג של אדם זה לגג של אדם אחר. [על פי הגמרא לקמן דף צ ב].

כל ההיתר הוא בטלטול כלים ששבתו בכניסת השבת בגג בחצר או בקרפף.

אבל להוציא כלים ששבתו בכניסת השבת בביתו אל גגו או אל חצירו של חברו, אסור.

ובלבד שלא יהא גג אחד גבוה עשרה טפחים מחבירו, או נמוך ממנו עשרה טפחים. כי אז אסור לטלטל מזה לזה, אפילו היו שני הגגות של אדם אחד [על פי רש"י לקמן צא א], וכמו שמפרשת הגמרא את הטעם בסמוך, דברי רבי מאיר.

וחכמים אומרים: גגות אינן כמו חצירות וקרפפות. אלא כל אחד ואחד — רשות בפני עצמו! כי בגגות אומרים: כשם שדירון חלוקין למטה כך דירון חלוקין למעלה.⁽¹⁾

וכל זה שאמרנו בטלטול גגות חצירות וקרפפות, הוא כשבא לטלטל בהן עצמן.

אבל לטלטל מגג לחצר אסור לרבי מאיר, כשם שאסור לטלטל מגג גבוה לגג נמוך. ולחכמים מותר.

ומגג או מחצר לקרפף — לכולי עלמא אסור, ואפילו הן של בעלים אחד, כיון שאין תשמישיהן ושותיהן שוין.

אבל מגג לחצר מיקרי תשמיש שוה, ומותר לדעת חכמים.⁽²⁾

רבי שמעון אומר: אחד גגות ואחד חצירות ואחד קרפפות — רשות אחת הן!

ולא מיבעיא שמותר לטלטל ברשויות אלו בפני עצמן, אלא אף מגג לחצר [שאסור

קצת, ולכן יש בהן חילוק רשויות בשינוי בעלים, ומסיק בתיקון.

2. גמרא לקמן דף צא א, ועל פי רש"י שם.

1. גמרא בסמוך, ורש"י לקמן דף צא א. ומיהו בגמרא צ א מסתפק רמי בר חמא אם זהו טעמא דרבנן, או שמא משום שהגגות ראויין לדירה

אמות אסור [כמו שמבואר לעיל דף כג א].
היתר הטלטול בגגות חצירות וקרפפות הוא
רק **לכלים ששבתו** מבעוד יום **לתוכן** של
אחד משלשת הרשויות האלו.

ולא לכלים ששבתו במשך השבת [ואפילו
לא היו שם בכניסת שבת — חזון איש]
בתוך הבית, והוציא אותן לחצר על ידי
עירוב. שאותם כלים ששבתו בבית אסור
להוציא לחצר אחרת, אם לא עירבו שתי
החצרות יחד, רש"י.

והוא הדין אם שבתו בבית והוציאם לגג,
אסור לטלטלם לגג אחר. (4)

לדעת רבי מאיר], ומגג וחצר לקרפף
[שאסור בין לדעת רבי מאיר ובין לדעת
חכמים], גם מותר, לדעת רבי שמעון.

ונמצא שרבי שמעון מיקל יותר מכולם! (3)

ולא הותר לטלטל מגג וחצר לקרפף אלא
כשהקרפף אינו יותר מבית סאתיים.

אבל כשהוא יותר מבית סאתיים, הרי כיון
שהיקף מחיצות הקרפף לא היו לשם דירה,
אין מטלטלין אליו, משום שהוא אסור
בטלטול כדין כרמלית. וכדין היקף יותר
מבית סאתיים שלא הוקף לדירה, שדינו
ככרמלית, ואף להעביר בו יותר מארבע

לחצר של רבים או משל יחיד לשל יחיד, אבל
משל יחיד לשל רבים [דדמי לרשות היחיד
ורשות הרבים] אסור!

ראה דברי רש"י במשנה ד"ה רבי שמעון,
ובדף פט א ד"ה חצירות, ובדף צ ב ד"ה
וחצירות, ובדף צא. ד"ה לדברי חכמים.
ובגאון יעקב תמה על זה. וגם הקשה, אם כן,
איך כתב רש"י דלא בעינן עירובי חצירות אלא
משום כלי הבית, והרי בעינן לערב גם כדי
להתיר טלטול מחצר של רבים לחצר של יחיד?!

ראה שם.

וכתב רש"י בדף צ ב ד"ה ורב "ומטלטלין
מגג יחידי לחצר של רבים שיש לו רשות בה".
ומשמע, דאם אין לו רשות בחצר, אלא היא של
אחרים לגמרי, אסור לטלטל מגג לחצר.

וראה מה שתמה על זה בגאון יעקב, ראה שם
היטב. וראה גם לשון רש"י בדף צא א ד"ה
לדברי חכמים, והובאו דברי רש"י בריטב"א צ א
סד"ה והכי.

ומה שנתבאר שאסור לטלטל מחצר לקרפף
ואפילו בדחד גברא, לדעת רבי מאיר וחכמים, כן

3. נתבאר על פי המבואר בגמרא דף צא א,
וברש"י שם.

4. ודין זה הוא לכולי עלמא [וראה רש"י].
וגדר דין כלים ש"שבתו בבית", מבואר
בדרוש וחדוש לרעק"א בשבת דף קל, שאסור
להוציאן מחצר לחצר משום דחשבינן להו עתה
כאילו הוא מוציא עכשיו את הכלי מן הבית אל
החצר. אך בדבריהם של הרבה מהאחרונים
נראה, שאין זה הגדר.

וכתב רש"י כאן: ולית ליה לרבי שמעון
עירובי חצירות אלא משום היתר כלי הבית!

ודבריו צריכים ביאור: וכי נחלק על רבי
שמעון בכך? והרי כולי עלמא מודים שמותר
להוציא מחצר לחצר, וכולי עלמא מודים שמן
הבית אסור, וכלים ששבתו בבית, אסור. וכמו
שדקדק רש"י בלשונו כאן ד"ה כל גגות, ובדף צ
ב ד"ה וחצירות דמיירי אליבא דרבי מאיר.

ומלשונות רש"י במשנה ובסוגיא דלקמן,
נראה — וכמו שדקדק בגאון יעקב — שלא
הותר לטלטל מחצר לחצר אלא מחצר של רבים

גמרא:

יתוב אביי בר אבין, ורבי חנינא בר אבין, ויתוב אביי גבייהו.

ויתבי וקאמרי בביאור מחלוקת רבי מאיר וחכמים:

בשלמא רבנן, האוסרים לטלטל מגג לגג, סברי: כשם שדיריין חלוקין למטה בתוך הבתים כך דיריין חלוקין למעלה, וחשוב כל גג כרשות נפרדת בפני עצמה.

אלא רבי מאיר — מאי קסבר?

אי קסבר, כשם שדיריין חלוקין למטה כך דיריין חלוקין למעלה — אמאי אמר שכל גגות העיר רשות אחת הן?!

ואי קסבר אין חלוקין למעלה, ומשום דכל למעלה מעשרה טפחים — רשות אחת היא!

אם כן, אפילו גג גבוה עשרה טפחים מחבירו, או נמוך עשרה טפחים מחבירו — נמי יהא מותר לטלטל מזה לזה, ואמאי אסר רבי מאיר?!

אמר להו אביי: וכי לא שמוע לכו הא דאמר רב יצחק בר אבדימי:

אומר היה רבי מאיר: כל מקום שאתה מוצא שתי רשויות חלוקות זו מזו, שעומדת כל אחת לבדה בפני עצמה.

ואפילו הן רשות אחת ששתיהן רשות היחיד נינהו [ואפילו הם של בעלים אחד — שיטת רש"י, וראה ריטב"א].

כגון: עמוד ברשות היחיד בחצר [רש"י. וראה ריטב"א מה הוא בא להוציא], גבוה עשרה טפחים ורחב ארבעה טפחים — ששם "רשות נפרדת" לו, מתוך שנחלק בגובה עשרה וברוחב ארבעה — אסור לכתף עליו [להניח משאו עליו וליטלו ממנו].

גזירה משום תל גבוה עשרה ורחב ארבעה העומד ברשות הרבים, שהמכתף עליו הרי הוא מכניס מרשות הרבים אל רשות היחיד שחייב חטאת.

ואם כן, טען להם אביי: הכא נמי במתניתין, כיון שחלוק גג מחבירו בגובה עשרה, גזרינן שלא להוציא מזה לזה, גזירה משום תל ברשות הרבים!

סבור מינה, הבינו אביי בר אבין ורב חנינא מדברי אביי אלו, שאפילו מכתשת העומדת ברשות היחיד והיא גבוהה עשרה טפחים ורחבה ארבעה טפחים, ואפילו גיגית החולקת רשות לעצמה — אסור לדעת רבי מאיר לכתף עליה!

אמר להו אביי: לא כמו שאתם סבורים!

אלא, הכי אמר מר [רבה]:

לא אמר אסר רבי מאיר, אלא עמוד ברשות היחיד, ואמת הריחים [כל בנין העומדת

רשות שותפות, וקרפף רשות היחיד", הרי דבחד גברא שרי, וזהו כדעת הריטב"א כאן הסובר כן.

מבואר ברש"י דף צא א כמה פעמים. אבל ברש"י בדף פט ד"ה מאי לאו כתב "אבל מהן [מקרפפות] לחצירות, לא! דחצירות

רב אמר: כיון שאסור לטלטל מגג לגג לרבנן,⁽⁶⁾

הרי כל אחד מהגגין נחשב כ"רשות שנפרצה במלואה למקום האסור לה בטלטול".

וכל מקום שנפרץ במלואו לרשות אחרת שאסור בה בטלטול הרי הוא מקבל דין כרמלית, ולכן בכל אחד מהגגות אין מטלטלין בו אלא בארבע אמות, כמו בכרמלית!

ושמואל אמר: כיון שישנן מחיצות בתוך הבתים כנגד גבולות הגגין, אמרינן: "גוד אסיק מחיצות" [משוך והעלה המחיצות] על הגג. והרי מופרדות הרשויות זו מזו, ואינן פרוצות במלואן למקום האסור להם. ולפיכך — **מותר לטלטל בכלו, בכל גג וגג.**

ומפרשינן פלוגתייהו: **במחיצות** של הבתים הניכרות לעומדין על הגג, וכגון שהבתים מופרדין זה מזה — **דכולי עלמא לא פליגי** דאמרינן בהו "גוד אסיק מחיצות", ומותר לטלטל בכל הגג.

כי פליגי רב ושמואל — **במחיצות שאינן ניכרות לעומדין על הגג**, וכגון שהגגין מחוברין יחד ומכסין את המחיצות שבין הבתים.

רב אמר: אין מטלטלין בו אלא בארבע אמות, כי לא אמר גוד אסיק מחיצתא במחיצות כאלו.

ושמואל אמר: מותר לטלטל בכלו, דאמר

הריחים נקרא "אמת הריחים" — **הואיל ואדם קובע להן מקום שיעמדו בו בקביעות!**

ותמהינן: **והרי כותל שבין שתי הצירות דקבוע הוא**, והיה לנו לומר שלדעת רבי מאיר אסור לטלטל מהחצר על גבי הכותל.

ובכל זאת **אמר רב יהודה** [לקמן בסוגיא, ושם יתבאר יותר]: **כשתימצי לומר** [כשתדקדק בדבר תמצא], **שלדברי רבי מאיר** במשנתנו: **גגין רשות לעצמן ומותר לטלטל מזה לזה, הצירות רשות לעצמן ומותר לטלטל מחצר לחצר וקרפיות רשות לעצמן.**

ודייקין: **מאי לאו**, כוונתו של רב יהודה היא לומר **דשרי לטלטולי** לרבי מאיר מחצר לחצר אפילו דרך [על גבין] **כותל שביניהן.**

ותיקשי, ליגזור על הוצאה מחצר לכותל משום תל ברשות הרבים?⁽⁵⁾

ומשנינן: **אמר רב הונא בר יהודה אמר רב ששת: לא** אמר רב יהודה להתיר להוציא מחצר לחצר דרך כותל, אלא **להכניס ולהוציא** מחצר לחצר דרך פתחים שביניהן.

אבל דרך הכותל שביניהם אסור, גזירה משום תל ברשות הרבים.

שנינו במשנה: **וחכמים אומרים כל אחד ואחד מהגגות רשות בפני עצמו:**

איתמר:

6. וראה בתוספות שכתב נפקא מינה בהך פלוגתא אף לרבי מאיר ורבי שמעון, וראה מה שכתב רש"י לקמן צא א במשנה.

5. וכתבו תוספות והריטב"א שיכולים לתרץ שמדובר בכותל שאינו רחב ארבעה.